

三國演義

A HÁROM KIRÁLYSÁG TÖRTÉNETE

I. könyv

Luo Guanzhong

三國演義

A HÁROM KIRÁLYSÁG TÖRTÉNETE

I. könyv

Luo Guanzhong

LUO GUANZHONG

**A HÁROM
KIRÁLYSÁG
TÖRTÉNETE**

I. KÖNYV

**KELET
KINCSEI**

A fordítás az alábbi angol kiadás és az eredeti
kínai irodalmi szövegek alapján készült:

Luo Guanzhong / *The Three Kingdoms,*
Volume 1: The Sacred Oath: The Epic Chinese Tale
of Loyalty and War in a Dynamic New Translation
Published by Tuttle Publishing 2014

Fordította
HEGEDŰS PÉTER

Az eredeti kínai változattal egybe vetette, lektorálta,
a jegyzeteket és a névmutatót készítette
ANTÓNI CSABA

English translation © Ronald C. Iverson, 2014
Hungarian translation © Hegedűs Péter, 2020
Hungarian edition © Édesvíz Kiadó Kft., 2020
Cover design © Édesvíz Kiadó Kft., 2020
Minden jog fenntartva.

A könyv – a kiadó írásos jóváhagyása nélkül – sem egészében, sem részleteiben nem sokszorosítható vagy közölhető, semmilyen formában és értelemben, elektronikus vagy mechanikus módon, beleértve a nyilvános előadást vagy tanfolyamot, a hangoskönyvet, bármilyen internetes közlést, a fénymásolást, a rögzítést vagy az információrögzítés bármely formáját.

A könyv a Pallas Athéné Innovációs
és Geopolitikai Alapítvány
támogatásával valósult meg.

PAIGEO

PALLAS ATHÉNÉ
INNOVÁCIÓS ÉS GEOPOLITIKAI
ALAPÍTVÁNY

A Kelet Kincsei Könyvek
az Édesvíz Kiadó gondozásában jelennek meg.

ÉDESVÍZ KIADÓ, BUDAPEST
Felelős kiadó Novák András igazgató
Főszerkesztő és műszaki vezető Melher Viktor
Tipográfia Alinea Kft.
Borítót készítette Tóth Attila

Elektronikus változat
Békyné Kiss Adrien

ISBN 978-963-507-052-7 (epub)
ISBN 978-963-507-053-4 (mobi)

Kedves Olvasó!

Az Édesvíz Kiadó célja megalakulása, 1989 óta, hogy útmutatást, támaszt, kihívást nyújtson azoknak, akik a tudatos önismeret és önfejlesztés egész életen át tartó útjára léptek. A Kiadó csapata azóta is minden nap azon dolgozik, hogy megtaláljuk és megjelentessük azokat a könyveket, amelyek céljai elérésében (vagy keresésében) leginkább segítik Önt.

Ahogy az élet minden területén, könyvkiadói hivatásunkban is a megújulás, az innováció az egyik legfontosabb szempont.

Elkötelezettek vagyunk a nyomtatott és az elektronikus könyvkiadásban egyaránt. Ezért használjuk ki az ebook kínáلتa lehetőségeket is: ezzel a XXI. századi technikával környezetkímélőbben és az Ön számára is olcsóbban tudjuk eljuttatni Önhöz azt, amit szeretne, mint a nyomtatott verzióval. Ráadásul a régi, boltokban talán már nem is kapható könyveinket digitálisan ismét megtalálhatja.

Az olvasás élménye és szeretete az Édesvíz Kiadó hitvallása: legyen az nyomtatott vagy elektronikus, megvásárolt vagy illegálisan letöltött. Lényeg, hogy az Üzenet, a Könyv eljusson Önhöz.

Ugyanakkor mire Ön ezeket a sorokat olvassa, addigra akár ezernél is több órányi munkánk és jelentős kiadásaink vannak a megjelentetésben.

Ezért hálásan megköszönjük, ha könyvünket illegális letöltés helyett megvásárolja, és ezzel hozzájárul Kiadónk fenntartásához és további könyvek kiadásához. Cserébe mi

igyekszünk minden kiadványunkat egyre könnyebben és olcsóbban elérhetővé tenni az Ön számára.

Szívesen fogadunk minden visszajelzést, amelyet megfontolva még többet tehetünk azért, hogy Ön, kedves Olvasó, elégedett legyen Kiadónkkal és könyveinkkel.

Köszönjük együttműködését!

Jó olvasást kíván:

Novák András
alapító tulajdonos

Kapcsolat:

szekesztoseg@edesviz.hu

www.edesviz.hu

Tartalom

Előszó

ELSŐ FEJEZET

Egy lakomán három vitéz testvériséget fogad az
Őszibarack-kertben

A felesküdt fivérek derekasan küzdenek a lázadók
ellen

MÁSODIK FEJEZET

Zhang Fei dühében megvesszőzi a felügyelőt

He Jin, az anyacsászárné fivére összeesküvést sző az
eunuchok ellen

HARMADIK FEJEZET

Dong Zhuo tábornok csendre inti Ding Yuant a Meleg
Világosság Kertjében

Li Su bőkezű ajándékokkal vesztegeti meg a vitéz Lü
But

NEGYEDIK FEJEZET

Xie herceg a trónfosztott császár helyébe lép

Cao Cao Dong Zhuo életére tör, mégis kardot
ajándékoz neki

ÖTÖDIK FEJEZET

A nemesurak seregestül gyűlnek Cao Cao zászlaja alá
Dong Zhuo ellen
A három fivér megküzd Lü Buval a Tigrisverem-
szorosnál

HATODIK FEJEZET

Dong Zhuo felperzseli a fővárost, s rémtetteket követ
el
A Császári Jádepecsétet rejtegető Sun Jian hitszegővé
válik

HETEDIK FEJEZET

Yuan Shao megütközik Gongsun Zannal a Vándorkő-
folyónál
Sun Jian átkel a Folyamon, s rátámad Liu Biaóra

NYOLCADIK FEJEZET

Wang Yun ravaszul a „lánctaktikát” alkalmazza
Dong Zhuo a Főnixmadár Pavilonban éktelen haragra
gerjed

KILENCEDIK FEJEZET

Wang Yun lépre csalja Lü But, aki végez Dong

Zhuóval

Jia Xu tanácsára Li Jue megtámadja a fővárost

TIZEDIK FEJEZET

Ma Teng sereget toboroz, hogy harcba szálljon a
lázadókkal

Cao Cao támadást indít Xuzhon ellen, hogy
megbosszulja apját

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Liu Bei megmenti Kong Rongot Beihaiban
Lü Bu diadalmaskodik Cao Cao felett Puyangnál

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Tao Qian háromszor kínálja fel Xuzhout Liu Beinek
Cao Cao ádáz csatát vív Lü Bu ellen

TIZENHARMADIK FEJEZET

Li Jue és Guo Si véres ütközetbe bocsátkozik
Yang Feng és Dong Cheng megmentik a császár életét

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Cao Cao Xuchangba helyezi át a császári székhelyet
Lü Bu éjszaka rajtaüt Xuzhoun

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Taishi Ci ádáz párbajt vív Sun Cével

Sun Ce a Délvidék ura lesz

TIZENHATODIK FEJEZET

Lü Bu a táborkapuban ellövi az Égperzselőt
Cao Cao csatát veszti a Yu-folyónál

TIZENHETEDIK FEJEZET

Yuan Shu kelet felé vonul hét csapattal
Cao Cao három sereggel szorongatja Yuan Shut

TIZENNYOLCADIK FEJEZET

A ravasz Jia Xu fényes diadalt arat
Xiahou Dun elveszíti a fél szemét

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Cao Cao árvizet támaszt Xiapi falainál
Lü Bu csúf halált hal a Fehérkapu Toronynál

HUSZADIK FEJEZET

Cao Cao vadászni megy Xutianbe
Dong Cheng titkon parancsot kap az Ég Fiától

HUSZONEGYEDIK FEJEZET

Cao Cao bort melegít és a hősookról mesél a
szilvaligetben
Guan Yu levágja Che Zhout, s visszaszerzi Xuzhout

HUSZONKETTEDIK FEJEZET

Yuan Shao és Cao Cao felvonultatják seregeiket
Guan Yu és Zhang Fei fogságba ejtik az ellenség két
parancsnokát

HUSZONHARMADIK FEJEZET

Mi Heng leveti ruháját és a hősookról szónokol
Ji Ping esküvel fogadja, hogy végez Cao Caóval

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

Cao Cao meggyilkolja Dong úrhölgyet, a császár
ágyasát
Liu Bei csatát veszti Cao Cao ellen, majd Yuan Shaónál
keres menedéket

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET

Guan Yu három feltételt szab a dombtetőn
Cao Cao áttöri az ostromzárát Baimánál

HUSZONHATODIK FEJEZET

Yuan Shao újabb vitéz tábornokot veszít
Guan Yu szögrel akasztja pecsétjét, s lemond a
kincsekről

HUSZONHETEDIK FEJEZET

A Csodásszakállú Vitéz ezer lis, magányos útra indul
Guan Yu átkel öt hágón és levág hat tábornokot

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET

Guan Yu megöli Cai Yangot, hogy bizonyítsa hűségét
Liu Bei újra találkozik fivéreivel Guchengben

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

A Hegemónok Ifjú Fejedelme haragjában leszúrja Yu
Jiét
A kékszemű Sun Quan átveszi az uralmat a Délvidék
felett

HARMINCADIK FEJEZET

Yuan Shao vereséget szenved Guandunál
Cao Cao porrá égeti a wuchaói magtárat

TEMATIKUS NÉVMUTATÓK

1. Valós történelmi személyek
2. Kitalált, fiktív szereplők
3. A Han-kor előtt élt, illetve a példázatokban említett,
valósnak tekintett történelmi személyek
4. Han-házi császárok
5. A Tíz Belső Hivatalnok
6. A regény szerinti uralkodási korszakok

Az első kötetben szereplő címek és rangok mutatója

Az első kötetben szereplő mértékegységek mutatója

Térképek

Ecsedy Ildikó
és Csongor Barnabás emlékére

Előszó

Réges-régen egy messzi-messzi vidéken...

Antóni Csaba

話說天下大勢，分久必合，合久必分

A megosztottság helyébe az egység lép, az egységet megosztottság követi. Idő múltával az egyiket szükségképpen felváltja a másik. A világ rendje már csak ilyen.

Ezekkel a szavakkal kezdődik *A három királyság története (Sanguo yanyi)*. A kínai olvasó számára a fenti idézet legalább olyan ismerősen cseng, mint nekünk, magyar olvasóknak például az *Egri csillagok* első sorai, vagy szerte a világban *A Gyűrűk Ura* híres verse. Kínában és világszerte vaskos köteteket szenteltek a mű méltatásának, elemzésének és kutatásának. A regény az elmúlt évszázadokban mind a hagyományos, „magas irodalom”, mind a „populáris kultúra” fontos, megkerülhetetlen eleme volt és maradt. Számítógépes játékok, képregények, rajongói klubok, temérdek filmadaptáció és a történet fősodrából leágazó önálló regények – ez ma már mind hozzátartozik *A három királyság történetéhez*. Bátran

kijelenthetjük, hogy napjainkban a számunkra jól ismert „univerzumok” (*Star Wars*, *Lord of the Rings*, stb.) mellett bizony hosszú évtizedek óta létezik a nagyvilágban egy „*Sanguo-univerzum*” is milliányi rajongóval és követővel.

A *három királyság történetének* szerzője, Luo Guanzhong életéről vajmi kevés adat maradt fenn. Annyi bizonyos, hogy a 14. század szülötte. Születésének és halálának helye egyaránt ismeretlen. Fennmaradt művein kívül mindösszesen annyit tudunk róla, hogy egyszer egy kortársa 1364-ben személyesen is találkozott vele. Ebből feltételezhető, hogy valamikor a Yuan-kor (1271–1368) legvégén és a Ming-kor (1368–1644) legelején alkotott.

A *három királyság története* a magyarul is megjelent *Vízparti történet* (*Shuihuzhuan*), *A vörös szoba álma* (*Hongloumeng*) és a *Nyugati utazás* (*Xiyouji*) mellett a „négy klasszikus kínai nagyregény egyike”, ami jól mutatja elismertségét. A négy alkotás közül ezt tartják a legelsőnek és a „legkínaiabb” kínai regénynek. Úgy tartják, legalább akkora, ha nem nagyobb hatást gyakorolt a kínai, japán, koreai és általában a kelet-ázsiai kultúrára, mint Shakespeare az angol és az európai irodalomra. A középkorban és az újkorban írástudók és irodalmárok nemzedékeinek szolgált etalon és ihlető forrás gyanánt. Népszerűsége a 20. században is töretlen maradt. Ismert tény, hogy Mao Zedongnak is az egyik kedvenc könyve volt, sőt, a század közepének vérzivataros éveiben egyfajta hadtudományi kézikönyvként használta a japán hódítók és a Guomindang elleni harcokban.

A 120 fejezetből álló monumentális alkotás különálló

történetek néhol lazán, néhol szorosabban egymáshoz kötődő láncolata. Közös vonásuk, hogy a tettek és cselekedetek megítélése valamilyen formában mindig a konfuciánus értékrend – például igazságosság, emberségesség, szülőtisztelet, erényesség – szerint történik. Mintha a szerző feladná pártatlanságát, s tudatosan sugalmazná az olvasónak, ki jó és ki gonosz. Mivel a regény egy zűrzavaros korszakban játszódik, amit a vég nélküli háborúskodás és az általános létbizonytalanság jellemzett, gyakoriak a történelmi utalások a dicső régmúlt és a letűnt aranykor félig mitikus vagy valós történelmi személyeire, akikre mint követendő példákra hivatkoznak, hogy a birodalomban ismét helyreállhasson a rend és a béke. A mű másik sajátossága a rengeteg szereplő, akik szabadon járnak-kelnek a történetben. A történetfűzér sodrában hol eltűnnek, hol felbukkannak húsz vagy akár harminc fejezettel később. Sok olyan „alhős” vagy arctalan szereplő akad közöttük, akinek csupán egy röpke szerep jut az események formálásában, s aki dolga végeztével vagy halála okán örökre kilép a történetből. Bár rengeteg történelmi eseményt foglal magában – amelyek helytállóságát a modern történelemtudomány utóbb igazolta –, a regény korántsem egy történelmi alapossággal megírt egyenes idősíki krónika, sokkal inkább annak a néhány kiemelt szereplőnek, főhősnek az életét és kalandjait elbeszélő, elregélő „tízezerszínű” tabló, akik a bemutatott történelmi időszak főszereplői voltak. Minden története egy újabb ecsetvonás azon a monumentális történelmi festményen, amely végül, az utolsó fejezetben fedi fel önmagát teljes pompájában és részletgazdagságában. A

szerző „biztos ecsettel” kalauzolja végig az olvasót a korszak zűrzavaros eseményein, bemutatva a politikai küzdelmeket, az udvari intrikák hálóját, a csatateretek borzalmait és az otthonok mindennapjait. Az olvasó maga is úgy érezheti, ott lovagol a csataterén, forralt rizsbort kortyolgat vagy épp birodalomteremtő terveket szövöget, miközben tanácsosai a régi idők történelmi alakjaival példálózva próbálják meggyőzni a maguk igazáról.

A regény alapjául *A három királyság* című, 290 táján íródott mű szolgált. Szerzője, Chen Shou összegyűjtötte a korabeli krónikákat, amelyeket aztán egységes szerkezetbe rendezett. Luo Guanzhong ezt a szöveget használta fel, hogy saját kora igényeire és irodalmi formáira alakítsa. Innen a mű sajátos szerkezete. A mongol eredetű Yuan-dinasztia korában ugyanis virágkorát élte a színjátszás. Megszokott gyakorlat volt, hogy a színdarabokon kívül a regényes művek egy-egy fejezetét is előadták az írástudatlan köznép számára. Ezért volt fontos például, hogy a csaták esetében mindig megemlítsék, kiknek a párviadala vezette be az ütközetet és az milyen hosszú ideig tartott. Az eseményeket összegző versek is azt a célt szolgálták, hogy a hallgatóság – vagy éppen az olvasó – memorizálja a hallott vagy az olvasott szöveget.

Amint arra a cím is egyértelműen utal, a regény a Három királyság korának (220–280) eseményeit dolgozza fel. Ez egy nagyon mozgalmas, fordulatos és véres időszak volt a kínai történelemnek. Az Égalattit, azaz Kínát elsőként egyesítő, tiszavirág-életű Qin-dinasztia bukása után Liu Bang i. e. 206-ban megalapította a Han-dinasztiát. Ez volt az első kínai

uralkodóház, amely a korabeli világtörténelmi léptékkal mérve is hatalmas és tartós birodalmat hozott létre. A Hanok hatalma az i. sz. 1. század végére végleg megingott. A birodalomban mindenhol lázadások ütötték fel a fejüket, s a központi hatalom megszűnt létezni. A birodalom tucatnyi apróbb, egymással vetélkedő államocskára szakadt, miközben a népi gyógyító, Zhang Jue vezetésével

184-ben kitört a sárgaturbánosok felkelése, ami kiterjedt a birodalom központi területeire. A felkelést csak 205-re sikerült teljesen leverni – milliónyi áldozat árán. A belharcok eredményeképpen 220-ban a Han-ház elbukott, s a területén három önálló állam jött létre. Azért használatos a „királyság” elnevezés – a *guo* írásjegy alapvetően államot jelent –, hogy jelezze, ezek az államok többek voltak egyszerű fejedelemségeknél, de mivel nem uralták egész Kínát, nem beszélhetünk birodalmakról.

Nyugaton jött létre Shu-Han, amelyet Liu Bei (161–223) alapított 221-ben. Mivel a Han-ház leszármazottja volt, ezt az államot tekintik a Han-dinasztia törvényes utódjának. Egészen 263-ig állt fent, amikor az északi Wei Királyság végül elfoglalta. Wei első uralkodója Cao Cao (155–220) volt, aki 220-ra egész Észak-Kínát uralma alá hajtotta, beleértve az északnyugati, sivatagos vidékeket és a Koreai-félsziget északi részét. 266-ban bukott el, amikor a Kínát rövidesen, igaz rövid időre, újraegyesítő Jin-dinasztia első uralkodója lemondatta az utolsó Wei-házi királyt. A harmadik királyság délkeleten jött létre Wu néven, alapítója, Sun Quan (182–252). Wut 280-ban foglalta el a Jin Birodalom, véget vetve a Három királyság korának.

Az *Első kötet* 30 fejezetének cselekménye 169-ben kezdődik, amikor az első baljós előjelek mutatkoznak a birodalomban, jelezve, hogy komoly vész fenyegeti a Han-házat. Az események sorát a 200-ban vívott guandui csata zárja, amelyben Cao Cao súlyos vereséget mér Yuan Shaóra, s így előbbi előtt megnyílik az út, hogy egész Észak-Kína ura legyen. Ebben a kötetben tanúi lehetünk a később hármass hatalmi viszony kialakulásának, illetve a hadurak egymás közötti csatározásainak és politikai mesterkedéseinek, amelyek mind egy célt szolgáltak, a Kína feletti egyeduralom megszerzését. A regényfolyam legtöbb főszereplőjével is megismerkedhetünk – Liu Bei, a mindig méltóságteljes császári leszármazott, akit a szerző tudatosan a legszerethetőbb szereplőként ábrázol; segítői, a rettenthetetlen bátorságú és szilárd jellemű Guan Yu, aki századokkal később az igazság és rend istenségének rangjára emelkedett, illetve Zhang Fei, a kissé faragatlan, meggondolatlan, óriási lelkű harcos, a „nép fia”; a versfaragó Cao Cao, a könyörtelen és ravasz hadúr, aki mindenre kész a hataloméért, de nagyra becsüli a bátorságot és az elvhűséget; illetve Sun Quan, a Délvidék tehetségeket és érdemeseket felkaroló és támogató ura. A felsorolásból egyetlen szereplő maradt ki, a „bölcsh” Zhuge Liang (181–234), Shu-Han legendás főminisztere, hadvezére, a későbbi korok hivatalnokainak példaképe, aki a *Második kötetben* tűnik majd fel.

Végezetül néhány szót a fordításról. Egy ilyen hatalmas mű fordítása előtt számos kérdést kell tisztázni. Először is az átírási elvekről kell döntenet. Jelen fordítás a nemzetközileg is elfogadott *pinyin* átírást alkalmazza, ami világszerte elterjedt és

az esetleges további kutatómunkát is megkönnyíti, mivel a legtöbb írott és elektronikus forrás ezt az átírást alkalmazza. A kötet végén többféle tematikus névmutató található a szereplők nevével, zárójelben a kínai írásjegyekkel és a fejezetszámokkal, amelyekben feltűnnek. Több helyen szükséges volt lábjegyzetet beszúrni a szöveg jobb megértése érdekében, de ezek számát próbáltuk minimalizálni. A szereplők rangjait minden esetben feltüntettük a fordításban, hűen követve az eredeti szöveget. Ezeket a rangokat külön is összefoglaltuk a kötet végén. A mértékegységeket meghagytuk eredeti, kínai elnevezésükben, nem fordítottuk át „mérőfölddé”, „arasszá”, „mérővé”, de a mutatóban ott szerepel az értékük és mennyiségük a ma használatos mértékegységekben.

A fordítás során elsődleges és legfontosabb feladatunknak tekintettük, hogy közelebb hozzuk ezt a távoli világot és korszakot a magyar olvasóhoz, megpróbálva hűen visszaadni az eredeti szöveg hangulatát.

Nincs más hátra, mint elhelyezkedni a képzeletbeli időgépben, s visszarepülni a kínai ókorba. Az évszám 169, a helyszín Luoyang, a Keleti Han-dinasztia fővárosa...

Így szól a vers hajdanvolt, letúnt időkről:

*Zúgva-sírva szalad délnek a magasztos Folyam,
fodros hullámai közt hajdanvolt hősök emléke csillan.
Nemes vagy gonosz, győzelem vagy csúf vereség,
a múltba nézve, minden csak hasztalan fecsegés.
De a kék hegyek még állnak mozdulatlan örök-
büszkén,
számolatlan csillant már a kelő Nap sugara csúcsaik
bércén.*

*Homokos partjait ősz hajú favágók, vén halászok
járják,
látták már elégszer haragvó tavaszi meg őszi árját.
Inkább a bor mellett keresnek örömet, vidám
társaságot,
emlegetve megannyi régi históriát, mit az ősöreg
Folyam egykor látott.*

ELSŐ FEJEZET

Egy lakomán három vitéz testvériséget fogad az Őszibarack-kertben A felesküdött fivérek derekasan küzdenek a lázadók ellen

A megosztottság helyébe az egység lép, az egységet megosztottság követi. Idő múltával az egyiket szükségképpen felváltja a másik. A világ rendje már csak ilyen. Amikor a Zhou-háznak^{1} bealkonyult, a birodalom hét egymással vetélkedő fejedelemségre hullott, melyek addig hadakoztak egymással szakadatlan, mígnem a Qin-ház^{2} végül egyesítette őket. Midőn pedig a Qin-ház sorsa is beteljesedett, Chu és Han emelkedett fel, hogy vetélkedjenek egymással a hataloméért. Han végül legyőzte Chut, s maga uralkodott az egész Égalatti felett.

A Han-nemzetség szerencsecsillaga akkor ívelt fel, amikor a Legfőbb Ős, Liu Bang, három *chi*^{3} hosszú kardjával elpusztította a Fehér Kígyót^{4}, s fellázadt a Qin-ház ellen. Hétévnyi véres csatározás után sikerült az egész birodalmat uralma alá vonnia. Csodás örökségét két évszázadon át őrizték gondosan a Han-házi császárok. Ekkor hatalmuk megingott, s a birodalom rövid időre egy bitorló kezére került. Utóbb

Guangwu császár^{5} visszaállította a Hanok hatalmát az Égalattiban, amely még két évszázadon át, Xian császárig töretlen maradt. Ekkor a Közép Birodalma három részre szakadt,^{6} s elkezdődött a Három királyság kora.

A hanyatlásnak már korábban, az előző két császár, Huan és Ling idején is mutatkoztak jelei. Előbbi eltiltotta a tisztességes embereket a hivatalvállalástól, s csak a palota eunuchjaira hagyatkozott. Amikor Ling császár lépett a trónra, Dou Wu, a hadak főparancsnoka és Chen Fan főtanácsos segédkezett neki a kormányzásban. A két jeles és erényes férfiú viszolygással szemlélte az államügyekbe beavatkozó és a hatalmukkal visszaélő eunuchok ténykedését. Úgy döntöttek, nagy titokban tervet szőnek a főeunuch, Cao Jie és a többiek elpusztítására. Ám a titok kiszivárgott, s végül ők maguk estek az eunuchok áldozatául, akik ettől kezdve még szorosabban fogták a hatalom gyeplőjét.

A közelgő vésznek számos jele mutatkozott. A Megteremtett Nyugalom korszak^{7} második esztendejének negyedik holdhónapjában, telihold idején, Ling császár felkereste a Szelíd Erény Csarnokát. Épp letelepedett volna trónusára, amikor a csarnok sarkából heves szélöklést érzett, majd a tetőgerendákról alászállott egy irtózatoss zöld sárkánykígyó, s összetekeredett a trónszéken. A császár elalélt, mire a kísérete sebtében visszaszállította a palotába, a csarnokban tartózkodó hivatalnokok pedig riadtan szétfutottak. A sárkánykígyónak egy szempillantás múlva nyoma veszett, ám kisvártatva rettenetes vihar tört ki a császári fővárosban: a szakadó esőt égháború és jégverés kísérte, s mire éjfél tájt végre elvonult, számtalan házat

romba döntött. Két évvel később, a második holdhónapban földrengés rázta meg a fővárost, Luoyangot; a tengerparton végigsöprő hatalmas szökőár pedig a partvidék lakosait veszejtette el. Hét esztendő múltán, a Sugárzó Harmónia korszakának beköszöntével egyes tyúkok kukorékolni kezdtek. Ama esztendő hatodik holdhónapjának újholdjakor sötét és magas ködoszlop ereszkedett alá a Szelíd Erény Csarnokában, a rákövetkező hónapban pedig halovány szivárványt láttak megjelenni a Jåde Kamrában. A fővárostól távol eső Ötforrás-hegységben ormok hullottak a mélybe, tátongó repedéseket hasítva ki a folyók partjából.

A baljós előjelek nem szűntek. A császárt szerfelett felzaklatták az Ég haragjának e megnyilvánulásai. Megparancsolta minisztereinek, hogy adjanak magyarázatot a csapásokra és a furcsa jelekre. Az államtanácsosok egyike, Cai Yong beadványában bátor szívvel kijelentette, hogy a halovány szivárvány azért jelent meg a palotában, a tyúkok pedig azért kukorékolnak, mert túlságosan megerősödött a nők és az eunuchok befolyása az államügyek intézésében. A császár ennek olvastán felsóhajtott. Ám mikor felkelt átöltözni, egyik főeunuchja a trón mögött állván belesandított az okiratba, s utóbb beszámolt társainak a tartalmáról. Egykettőre hamis vádat koholtak Cai Yong ellen, elkergették az udvarból, majd vidékre száműzték. Diadaluk tudatában az eunuchok igen felbátorodtak. Tízen közülük, akik egymással vetekedtek romlottságban, és cinkostársak voltak számos gaztett elkövetésében, megalapították a Tíz Belső Hivatalnok nevű szövetségüket. A vezetőjük, Zhang Rang olyannyira ura

bizalmába férkőzött, hogy a császár a „Fogadott Atyám” tiszteletteljes megszólítással illette őt. Az államügyek napról napra rosszabbul álltak, s a birodalom népe a lázadást fontolgatta, miközben a vidéket vad darázsrajok módjára ellepték a kegyetlen útonállók.

Élt ekkortájt Julu kormányzóságban három fivér, egy bizonyos Zhang família sarjai, név szerint Jue, Bao és Liang. Zhang Jue írástudó volt ugyan, de még a „virágzó tehetség”^[8] fokozatot sem tudta megszerezni a hivatalnoki vizsgán. Egy napon éppen gyógyfüvet gyűjtött a hegyekben, amikor fényesen csillogó szemű, fiatalos arcú öregemberrel találkozott, aki menet közben botjára támaszkodott. Az idős férfiú behívta Zhang Juét egy barlangba, átnyújtott neki három, „égi írást” tartalmazó tekercset, s így szólt: – Ez itt a Nagy Béke Könyve.^[9] Most, hogy a birtokosa lettél, az Ég küldötteként kell cselekedned, hogy megmentsd az Égalatti népét. Ám, ha gonosz gondolatok fészkelnék be magukat a fejedbe, bizonytal szörnyű büntetés lesz osztályrészed!

Zhang Jue térdre vetette magát, átvette a könyvet, s alázatosan megtudakolta az öregember nevét.

– Én a Virágzó Délvidék Halhatatlanja vagyok – felelte a remete, majd nyomtanul eltűnt.

Zhang Jue éjt nappallá téve buzgón tanulmányozta a könyvet, s iparkodott begyakorolni a tanultakat. Nemsokára már képes volt szelet idézni, és parancsolni az esőnek. Az emberek a Nagy Béke Útjának Mestereként kezdték emlegetni.

A Közép Nyugalmassága korszak^[10] első holdhónapjában súlyos járvány söpört végig a birodalomban. Zhang Jue,

bűbájjal készített orvosságokkal gyógyította a népet, s ezzel kiérdemelte a Bölcs és Erényes Mester tiszteleti nevet. Ekkorra már az Égalatti minden szegletéből özönlöttek hozzá a tanítványok. Ő mindnyájukat megtanította az írás művészetére és a varázsigék kántálására; majd szétküldte őket a birodalom száz vidékére, hogy terjesszék tanításait. Ahogyan követőinek tábora egyre népesebbé vált, Zhang Jue harminchat csapatba szervezte őket: a nagyobbak tízezer vagy még több, a kisebbek hat-hétezer tagot számláltak. Minden csapatnak megvolt a maga feje, aki a „tábornok” címet viselte. A csapatok birodalomszerte hangos szóval híresztelték, bealkonyult a kék égnek, s rövidesen felvirrad a sárga ég hajnala.^{11} Egyre nyíltabban rebesgették, hogy új korszak van születőben, amely általános jólétet hoz, s meggyőzték az embereket, hogy krétával írják fel kapujukra a *jia* és a *zi* írásjegyet.^{12} Nem telt bele sok idő, s a nyolc tartomány valamennyi háztartásában, még messze fenn északon, Qing és You földjén is, Bölcs és Jó Mesterként emlegették és tisztelték Zhang Jue nevét.^{13}

Amint egyre jobban feltámadt benne a birodalomalapító becsvágy, Zhang Jue egyik bizalmas hívét, Ma Yuanyit gazdag ajándékokkal elküldte egy Feng Xu nevű eunuchhoz, hogy szövetségesekre tegyen szert a palotában. Fivéreihez pedig ekképpen szólott: – Legbajosabb mindig a nép támogatásának elnyerése. Most, hogy az emberek immár a mi pártunkon állnak, dőreség volna, ha nem ragadnánk meg a kínálkozó alkalmat, hogy megalapítsuk saját birodalmunkat!

Hozzáláttak hát az előkészületekhez. Titokban temérdek sárga lobogót és hadi jelvényt készíttettek, majd kijelölték a

napot, amelyen az első csapást mérik. Egy Tang Zhou nevű tanítványt pedig titkon elszalajtottak Feng Xuhöz, hogy tudassa vele az időpontot. Ám Tang Zhou ehelyett egyenesen a császári udvarba ment, s beszámolt a Zhang fivérek álnok cselszövéséről. A császár magához hívatta He Jint, a hadak főparancsnokát, s megparancsolta neki, hogy vizsgálja ki az esetet. He Jin nyomban csapatokat küldött Ma Yuanyi elfogatására, akinek fejét vétette. Feng Xut és cinkosait börtönbe vetették.

Amikor a Zhang család hírére vette a történeteknek, késedelem nélkül a tettek mezejére lépett. A fivérek a Menny Tábornoka, a Föld Tábornoka és az Emberek Tábornoka hangzatos címeket öltötték magukra, összehívták követőiket, s ekképpen szólottak hozzájuk: – A Han-ház szerencsecsillaga hamarosan lehanyatlik, de ím, a Bölcs Férfiú hatalomra emelkedik. A népnek tehát alá kell vetnie magát az Ég akaratának, s csatlakoznia kell az igaz üggyhöz. Csakis így vívhatjuk ki a végső békét!

Támogatók akadtak is szép számmal. A birodalom minden szegletéből számolatlanul özönlött a nép Zhang Jue seregébe; nem kevesebb mint ötvenszer tízezer ember öltötte fel a sárga turbánt. Hadereje csakhamar úgy felduzzadt, hogy a császári csapatok közeledtének puszta hírére is fejvesztve menekültek.

A fővárosban He Jin tábornok sürgősen beadványt terjesztett a császár elé, amiben kérte, hogy a birodalom készüljön fel minden erejével a sárgaturbános rablók elleni harcra. Az uralkodó haladéktalanul ki is adta rendeletét, felszólítva a birodalom minden épkézláb, fegyverforgatáshoz értő emberét,

hogy szálljanak harcba a felkelők ellen. Eközben a palotaőrség három parancsnoka, Lu Zhi, Huangfu Song és Zhu Jun, a parancsnokságuk alá tartozó, harcban edzett vitézeikkel három oldalról támadva szorongatták a lázadókat.

Ám ekkorra Zhang Jue serege már You tartomány és a székvárosa, Youzhou felé menetelt. Az ottani császári biztos, Liu Yan, aki maga is rokonságban állt az uralkodóházzal, midőn értesült a lázadók közeledtéről, magához hívatta főparancsnokát, Zou Jing ezredest, hogy a tanácsát kérje.

– A felkelők serege hatalmas, mi viszont kevesen vagyunk, uram – mondta a főparancsnok. – Haladéktalanul új csapatokat kell toboroznunk, hogy szembeszállhassunk velük.

Az előljáró helyeselve hallgatta a bölcs tanácsot. Szerzte a tartományban hirdetményeket függesztetett ki, hogy önkénteseket toborozzon a lázadók elleni harchoz. Az egyik hirdetményt Zhuo járásban tették ki, ahol felkeltette egy jeles férfiú figyelmét. Az illető nem volt épp tudós alkat, ám annál nagylelkűbb és jóságosabb. Szükszavú ember lévén mindenkor ura maradt az érzelmeinek, s megőrizte hidegvérét. Nem békült meg sorsával, szívében hevesen lobogott a becsvágy, s ezért minden másnál szívesebben ápolt barátságot tekintélyes férfiakkal. Megjelenésre nézve magas termetű volt, rendkívül nagy füllel, melynek cimpája a vállát érte, úgyhogy a szeme sarkából láthatta a tulajdon fülét. A karjai is szokatlanul hosszúak voltak, a keze a térde alá ért. Arca tiszta, akár a jádekő, telt ajka vérvörös. Liu Bei volt e jeles férfiú neve. Liu Shengnek, halotti nevén Zhongshani Jing hercegnek a leszármazottja volt, akinek apja Han-házi Jing császár^[14] néven

uralkodott az Égalattin. Sok évvel korábban Liu Sheng fia ugyanennek a járásnak az előjárói tisztjét viselte, ám utóbb egy elfelejtett áldozati felajánlás miatt elveszítette rangját. Így hát az uralkodóház eme ága a járásban ragadt, hogy itt keresse a boldogulást.

Liu Bei nagyatyja Liu Xiong, atyja pedig Liu Hong volt. Utóbbi közismert odaadással viseltetett szülei iránt, mértékletes életet élt, ám sajnálatos módon még Liu Bei kisfiúkorában elhunyt. Az özvegy és az árva magukra maradtak. Legénykorában Liu Bei nagy hírnevet vívott ki magának szülőtisztelő magatartásával. Ekkoriban a család szegénysorba süllyedt; kénytelenek voltak szalmasaruk árusításával és gyékényfonással biztosítani a napi tálka rizsüket. A családi lak a járási központ, Zhuo városa közelében, egy falucskában állott, amit úgy neveztek, Öleseperfalva. A házuk délkeleti oldalán ugyanis egy magas és terebélyes eperfa nőtt, amely messziről szemébe tűnt a járókelőnek – buja lombkoronája kocsialakot formált. Egy jövendőmondó egyszer azt jósolta, hogy e családból egyszer még egy kiváló férfiú fog felemelkedni. Gyermekként Liu Bei gyakran játszott a többi falubeli fiúval a fa lombjai alatt. Gyakran mondogatta is nekik: – Én vagyok az Ég Fia, s megyek, elfoglalom a helyem a kocsimban! – Különös szavai hallatán nagybátyja felismerte, hogy a fiúcska nagyra hivatott, ezért gondoskodott róla, hogy a család semmiben se szenvedjen szükségét. Tizenöt esztendőskorában édesanyja útjára bocsátotta Liu Beit, hogy megkezdje tanulmányait. A birodalmat járva olyan jeles mestereket választott magának, mint Zheng Xuan és Lu Zhi. Diákévei alatt szoros barátságot kötött Gongsun

Zannal, a későbbi idők vitéz tábornokával. Már huszonnyolcadik esztendejében járt, amikor eljutott hozzá a felkelés híre.

Aznap, miután elolvasta a hadba szólító hirdetményt, Liu Bei nagyot sóhajtott. Egyszerre egy érdes hang harsant mögötte: –

Nemes uram, miért csak sóhajtozol itt ahelyett, hogy tennél is valamit a birodalomért? – Liu Bei sarkon fordult, s egy nálánál is természetesebb férfiút pillantott meg, akinek golyófeje párdúcéra hajazott, nagy kerek szemekkel, hegyes állal és sörtebajusszal. Tekintélyt parancsoló modorához mennydörgő hang társult, amely vágtazó csataménként dübörgött. Liu Bei, lenyűgözve a férfiú szokatlan külsejétől, a kiléte felől tudakozódott.

– Az én nevem Zhang Fei^{15} – felelte a férfiú. – A családom ősidőktől fogva a birodalom e szegletében él. Van itt egy gazdaságunk és némi földünk. Jómagam borkereskedőként és mézárósként keresem a rizsrevalót, de örömet ismerkedek érdeemes férfiakkal. Az imént hallottam, hogy te, nemes uram, felsóhajtottál a hirdetményt olvasván, úgyhogy vettem magamnak a bátorságot, hogy megszólítsalak.

Mire Liu Bei nehéz szívvel így felelt: – Én atyafiságban állok a császári családdal. A nevem Liu Bei. A birodalmat a káosz fenyegeti. Szívesen segítenék kiirtani ezeket a lázadókat, hogy újra béke köszöntsön a népre. De nem áll módomban cselekedni, úgyhogy csak sóhajtozhatom!

– Jómagam viszont nem vagyok épp vagyontalan – vágta rá újdonsült ismerőse. – Tegyük fel, hogy mi ketten összekurjongatunk egynéhány helybélit, hogy együtt lássunk

hozzá a lázadók leverésének. Mit szólsz hozzá?

Liu Bei szívből megörült a felajánlásnak. Felkerekedett hát újdonsült ismerősével, s meg sem álltak a helyi fogadóig, hogy italozás közben megvitassák, hogyan tovább. Amint ott múltatták az időt, egyszer csak megpillantottak egy nagydarab fickót, amint a fogadó kapuja elé tolja taligáját. Az utas belépett, s asztalhoz ült.

– Fogadós, hozz nekem bort, de szaporán! – rikkantotta. – Sietős az utam a városba, hogy felcsapjak katonának!

Liu Bei alaposan végigmérte a jövevényt. Rögvest feltűnt neki a férfi szokatlanul magas termete, hosszú szakálla, sötétveres arcszíne, s csillogó, eperpiros ajka. Tekintete úgy szikrázott, mint az újjászülető főnixmadaré, busa szemöldöke pedig szunnyadó selyemhernyóként húzódott szeme felett. Egész megjelenése méltóságot sugárzott, és áhítatot keltett. Liu Bei nem tétlenkedett, odalépett hozzá, hogy meghívja asztalukhoz, s a nevét megtudakolja.

– Guan Yunek hívnak – mondta a férfiú. – A szülőföldem a Hedong kormányzóságbeli Xieliang, de már több mint öt esztendeje szökevényként tengetem napjaimat, mert megöltem egy vagyonos előkelőt, aki hatalmával visszaélve sanyargatta a népet. Amikor hallottam, hogy katonákat toboroznak, úgy döntöttem, magam is beállok a seregbe.

Guan Yu majd kiugrott a bőréből örömeiben, amikor Liu Bei ismertette vele szándékait. Összebarátkozván ők hárman, Zhang Fei tanyájára mentek, hogy meghányják-vessék nagyra törő tervüket.

– A tanya mögött van egy barackliget – mondta Zhang Fei. –

Épp javában virágzik. Végezzünk hát áldozati felajánlást, s esküdjünk testvériséget: fogadjuk meg az Ég és a Föld színe előtt, hogy szívben és lélekben egyek leszünk! Csakis így vághatunk neki nemes küldetésünknek.

– Szívünkéből szóltál, testvérünk! – helyeselt két társa.

A szót tett követte. Másnap oltárt emeltek ott, az Őszibarack-kertben, majd előkészítették az áldozatokat: egy fekete ökröt és egy fehér lovat. Meggyújtották a füstölőket, letérdeltek, hogy igaz szóval ünnepélyesen nagy fogadalmat tegyenek.

Ekképpen hangzott esküjük szövege:

Mi hárman, Liu Bei, Guan Yu és Zhang Fei, bár más-más családból származunk, testvériséget esküszünk, s ígérjük, hogy mindig támogatni fogjuk egymást közös célunk elérésében. A mai naptól mindenkor segédkezet nyújtunk társainknak a bajban, s megmentésükre sietünk a veszedelemben. Híven szolgáljuk a birodalmat, s oltalmazzuk a népet. Jóllehet nem születtünk egyazon napon, készek vagyunk egymás oldalán ugyanabban az órában meghalni. Tekintsen hát szívünkbe az Ég, a Mindenség Ura, s a bőséget adó Földanya; ha valaha is megszegjük eskünket vagy megfeledkezünk kötelességeinkről, az Ég és az emberek bosszúja sújtson le ránk!

Az eskütétel után egymás koráról tudakozódtak. Mivel Liu Bei számlálta a legtöbb esztendő, ő lett a tiszteletre méltó Első Fivér. Utána következett korban Guan Yu, míg Zhang Fei bizonyult a legfiatalabbnak. Minekutána elvégezték az

ünnepélyes ceremóniát, a temérdek húsból és borból fényes lakomát csaptak, amelyre meghívták Öleseperfalva férfinépét. Több mint háromszáz falubeli legény tette tiszteletét a lakomán, ahol kedvükre ürítgették boroscsészéiket az Őszibarackkertben, amíg mindannyian le nem részegedtek.

Másnap számba vették a fegyvereket, s megállapították, hogy lovaknak bizony igencsak szűkében vannak. Szomorúságukban fejük már a földet súrolta, amikor váratlanul híret vették, hogy két lókereskedő érkezett a faluba, akik Zhang Fei házában kívánnak megszállni. Csapatnyi csikóslegény kísérte őket, s egy egész ménest hajtottak maguk előtt.

– Bizonyára az Ég áldása ez! – kiáltott fel lelkesen Liu Bei, s a három fivér már indult is a vendégek fogadására. Kiderült, hogy tekintélyes kereskedők Zhongshanból, Zhang Shiping és Su Shuang, akik minden évben északra utaztak, hogy eladják a lovaikat. Idén azonban idő előtt, dolguk végezetlen vissza kellett fordulniuk a rablók és a felkelők miatt. Liu Bei mindkettőjüket bekísérte a házba, s miután étellel-itallal bőven kínálta, beszámolt tervéről, hogy leveri a lázadókat, és megvédelmezi a népet. A két jeles kereskedő olyannyira megörvendett ennek hallatán, hogy azonnal ötven remek csatamént, ötszáz *tael* ezüstöt és aranyat, meg ezer *jin* nemesacélt ajándékozott nekik, hogy fegyvert kovácsoljanak belőle.

Miután a kereskedők búcsút vettek tőlük, Liu Bei nyomban ügyes kezű fegyverkovácsokat fogadott. A mesterek Liu Beinek egy pár egyenes kardot készítettek, Zhang Feinek pedig majd két *zhang* hosszú, öles fegyvert, amit el is nevezett „Kígyólánzának”. Guan Yu egy hosszú nyelű szablyát

kovácsoltatott magának, ami a „Kéksárkány” nevet kapta, de „Fagyos Szépségnek” is nevezték: hosszú markolata és ívelt, csonka holdat formázó pengéje volt, s több mint nyolcvan *jint* nyomott. Mindhármuknak készítettek továbbá egy-egy sisakot és teljes vértzetet, amelyek úgy illettek a testükre, mintha rájuk öntötték volna. Amikor mindezzel megvoltak, ötszáz főre rúgó csapatuk élére álltak, s indultak egyenesen a városba, Zou Jing parancsokhoz, aki bevezette őket You tartomány császári biztosa, Liu Yan színe elé. Lerótták tiszteletüket az előjárónak, majd illendően bemutatkoztak neki. Amidőn Liu Bei megemléltette származását, Liu Yan igencsak örvendezett, s azon nyomban rokonául fogadta.

Néhány napra rá futár érkezett a hírrel, hogy ötször tízezer fős lázadó sereg masírozik a város felé. Zou Jing és a három fivér parancsba kapta, hogy ötszáz katonájukkal szálljanak szembe velük. Liu Bei és társai boldogan vállalták a feladatot, hogy vezessék az előhadat. A Nagy Felvirágzás-hegy lábánál meg is pillantották a lázadókat, akiknek haja szabadon repdesett a válluk körül; homlokát mindnek sárga turbán takarta.

Amikor a két sereg felsorakozott egymással szemben, Liu Bei két fivérével az oldalán előre rúgtatott, s ostorát suhogtatva gúnyolni kezdte a lázadókat, megadásra szólítva fel őket. A felkelők vezére, Cheng Yuanzhi dühödten utasította parancsnokát, Deng Maót, hogy rontson az ellenségre. Zhang Fei egyszerre az első sor előtt termett, előrszegezve öles fegyverét. Elég volt egyetlen döfés, mire Deng Mao már le is zuhant lováról: szívét átjárta a Kígyólánzsa hegye. Erre Cheng

Yuanzhi ostorával rácsapott csataménjére, s maga vágatott az élre magasba emelt karddal, hogy levágja Zhang Feit. Ám váratlanul Guan Yu rontott elő, súlyos fegyverét sebesen forgatva. Láttára a lázadók vezérét rettegés fogta el, s mielőtt még visszanyerhette volna szíve bátorságát, a Kéksárkány lecsapott, kettémetszve az áruló testét.

Ezt a napot a költő e szavakkal örökítette meg:

*Fegyverét két hős dalia
bósz tusában felavatta.
Költő zengi a vitézségük,
három királyság a dicsőségük.*

Miután vezérüket levágták, a felkelők eldobálták fegyvereiket, s menekülésre fogták a dolgot. Liu Bei katonái buzgón üldözőbe vették őket. Teljes diadalt arattak, s a lázadók számolatlan adták meg magukat. Liu Bei és serege győzedelmesen tért vissza a városba. Az előljáró maga sietett az érkező harcosok üdvözlésére, s ajándékokat osztott szét a tisztek és a közkatonák között. A tartományban ezzel helyreállt a béke.

Másnap azonban levél érkezett a szomszédos Qing tartomány császári biztosától, Gong Jingtől, amiben az állt, hogy a felkelők erőitől ostromlott tartományi székváros már nem tudja sokáig tartani magát, ezért sürgős segítséget kér. Miután Liu Yan megtanácskozta az ügyet Liu Bejjel, utóbbi bátran kijelentette: –

Megyek, és felmentem a várost! – Így hát Liu Yan megparancsolta Zou Jingnek, hogy vegyen maga mellé ötezer katonát, s tüstént induljon Qingzhou felé, Liu Bejjel meg a fivéreivel. A lázadók, látván, hogy erősítés érkezett a

szorongatott város alá, rögvest eléjük küldték derékhadukat, hogy megütközzenek velük. Liu Bei csekélyebb létszámú serege nem bírta az ellenséggel, úgyhogy kénytelenek voltak visszavonulni vagy harminc *li* távolságra, ahol táborot vertek.

– Az ő seregük hatalmas, mi viszont kevesen vagyunk – fordult Liu Bei a fivéreihez. – Csak ravasz stratégiával, cselvetéssel győzedelmeskedhetünk!

Lest vetett hát. Utasította fivéreit, hogy vigyenek magukkal ezer-ezer harcost, majd jobb és bal felől rejtőzködjenek el a dombok mögött. A harci dobok hangjára aztán törjenek elő búvóhelyükről, s egyesüljenek a főssereggel.

A rákövetkező napon Liu Bei és Zou Jing vad harci dobszó közepette előrenyomult a maradék háromezer katonával. Amikor a lázadók felsorakoztak, hogy megütközzenek velük, Liu Bei váratlanul meghátrált. A felkelők azt hitték, itt a kedvező alkalom, ezért vakmerőn előretörtek. Csakhogy amint átcsalogatták őket a dombok túloldalára, egyszerre újra megszólaltak a dobok, s a leshelyén várakozó ezredek előzőnlöttek a két szárnyon, miközben a főssereg is szembefordult a lázadókkal. A három oldalról szorongatott sárgaturbánosok súlyos veszteségeket szenvedtek. Egészen a városkapuig visszaszorították őket, ahol a városból kicsapó helyőrség is rájuk zúdult bőszen haraggal: az előljáró maga vezette rohamra a város védőit, hogy segédelmet nyújtson a felmentőssereggel. Pusztító vereséget mértek a felkelőkre, borzalmas vérontást rendezve soraikban. Qingzhou végre felszabadult az ostrom alól.

*Bár tigrisként küzd a sereg,
a csatát hadicsel nyeri meg.
Hős híre száll völgyön-hegyen,
sorsa, hogy uralkodó legyen.*

Miután fényesen megünnepelték a dicső győzelmet, Zou Jing javasolta, hogy térjenek haza, ám Liu Bei inkább egykori mestere, Lu Zhi segítségére sietett volna, aki elkeseredett harcot vívott a lázadók hatalmas főserégével, amit maga Zhang Jue vezetett. Elváltak tehát útjaik, s a három fivér a csapataikkal megindult Guangzong felé. Amikor odaértek Lu Zhi táborába, a parancsnok elé vezették őket. Miután beszámoltak jövetelük céljáról, a vezér igen szívélyesen fogadta őket. Kérte is a fivéreket, maradjanak mellette, míg felsorakoztatja csapatait. Tudnivaló, hogy a lázadók hadereje ekkor háromszorosan múlta felül a császári sereg létszámát; tizenötször tízezer katona nézett farkasszemet ötször tízezerrel, de az egymással szembenálló hadak mindeddig sehogyan sem tudtak a másik fölébe kerekedni.

– Itt fogom bekeríteni a lázadókat – magyarázta Lu Zhi Liu Beinek –, ám Zhang Jue két fivére, Liang és Bao keményen szorongatják Huangfu Songot és Zhu Junt Yingchuannál. Adok melléd ezer embert, hogy odamenj és felderítsd a helyzetet. Így majd tudni fogjuk, mikor csapunk le a felkelőkre!

Liu Bei és katonái tüstént meg is indultak erőltetett menetben Yingchuan felé. Ez idő tájt a lázadók, akiket kíméletlenül üldöztek Huangfu Song és Zhu Jun csapatai, visszavonultak Changshe városa mellé, ahol táborot vertek egy sűrűfüvű

tisztáson. Erről értesülvén Huangfu Song úgy döntött, hogy tűzzel kergeti szét a sárgaturbános rablókat. Parancsot adott hát, hogy minden katona szedjen össze egy nyaláb száraz fűvet, s álljon készenlétben. Aznap éjjel heves szél támadt. A császári katonák a második esti őrsváltás után parancsszóra tűzcsóvákat vetettek az ellenség állásaira. A lázadók szorult helyzetbe kerültek. Az erős szél felszította a lángokat, melyek az égig csaptak. A felkelőkön teljes fejetlenség lett úrrá. Arra sem jutott idejük, hogy felnyergeljék lovaikat, vagy magukra öltsek páncéljukat, csak futottak ész nélkül, ki merre látott. Az öldöklés hajnalig folyt. Ekkor Zhang Liang és Zhang Bao maguk köré gyűjtötték seregük maradékát. Már-már sikerült egéruat nyerniük, ám egyszerre egy vörös lobogódíszben pompázó csapat termett előttük, elállva a menekülés útját. Parancsnokuk egy középtermetű, apró szemű és hosszú szakállú férfiú volt, akit Cao Caónak hívtak. Cao Cao Pei földjéről, Qiaojunból származott. Lovassági parancsnokként szolgált a császári hadseregben. Atyját Cao Songnak hívták, aki azért változtatta a családnevüket az ősi Xiahouról Caóra, mert egy Cao Teng nevű eunuch fogadott fiaként nőtt fel.

Legénykorában legszívesebben vadászott és utazgatott, s kedvét lelte a dalban meg a táncban. Leleményes és fortélyos ifjúvá serdült. Ám nagybátyja nehezményezte a fiatalember henye életmódját, újra meg újra leteremtette, s atyjának, Cao Songnak is beszámolt a legényke korhelykedéseiről. Cao Song ilyen alkalmakkor mindig alaposan megdorgálta fiát.

Ám a fiatalembert sem ejtették a feje lágyára. Egy napon, mikor nagybátyját látta közelegni, a földre vetette magát, s

megjátszotta, hogy heves görcsroham vett erőt rajta. A megriadt nagybácsi rohant a fiatalember atyjához, hogy elújságolja neki a rossz hírt. Cao Song késedelem nélkül odasietett a fiához, ám nagy örömeire tökéletes egészségben találta.

– A bácsikád azt mondta, hogy rohamot kaptál. Most már jobban vagy?

– Kutya bajom sem volt – felelte Cao Cao. – Úgy látszik, kiestem a bácsikám kegyeiből, mert folyton rossz híremet kelti! – Ekkortól fogva persze bármilyen elmarasztalóan beszélt is a nagybácsi az ifjúról, atyja ügyet sem vetett rá, így az ifjú kedvére féktelenkedhetett. Ez idő tájt egy bizonyos Qiao Xuan így szólt az ifjú Cao Caóhoz: – Nyakunkon a felkelés, s a birodalom nyugalalmát csak egy kiemelkedő képességű férfiú állíthatja helyre. Ez az ember pedig te vagy!

Máskor egy He Yu nevű nanyangi jóssal hozta össze a sors, aki azt mondta neki: – A Han-ház bukása küszöbön áll. Egyedül ez az ifjú hozhatja el újra nekünk a békét, senki más!

Cao Cao szerette volna megtudni, milyen jövő vár rá, felkereste hát Runanban a bölcs Xu Shaót.

– Miféle ember vagyok én? – szegezte neki a kérdést. A jós nem felelt. Amikor Cao Cao másodszor is megkérdezte, Xu Shao végül így válaszolt: – Elég tehetséges vagy hozzá, hogy a világ ura légy, ám elég gonosz is, hogy romlásba dönts! – Cao Cao szívét a jóslat hallatán elégedettség töltötte el.

Húszéves korában azt javasolták a szülőtisztelőnek és becsületesnek tartott Cao Caónak, hogy lépjen hivatalnoki pályára. Rövidesen kinevezték Luoyang északi negyedének parancsnokává. Amint elfoglalta hivatalát, tízegynéhány

furkósbotot és husángot függesztetett ki a város négy kapujára, s elrendelte, hogy bármely kihágást azonnali botozással toroljanak meg, bármilyen rendű és rangú legyen is az elkövető. Egyik éjjel egy nagyhatalmú eunuch, Jian Shuo nagybátyját tartóztatták le, amiért karddal járkált az utcán, s annak rendje és módja szerint kíméletlenül végre is hajtották rajta az ítéletet. Az eset után senki sem mert dacolni a törvénnyel, Cao Caót pedig szárnyára kapta a hírnév. Később, érdemei elismeréseként a dunquui járás előljárójává léptették elő.

A lázadás kitörésekor lovassági parancsnoknak nevezték ki, majd ötezer katonát rendeltek a parancsoksága alá, hogy részt vegyen a Yingchuan környéki harcokban. A város felé tartván akadt össze egészen véletlenül a tönkrevert, menekülő felkelőkkel, akik közül hírmondót is alig hagyott. Több ezer embert mészárolt le; számtalan lobogót, dobot és lovat zsákmányolt. Mindazonáltal a felkelők két vezére olyan ádázul küzdött, hogy sikerült kivágniuk magukat. Miután gyors haditanácsot tartott Huangfu Songgal és Zhu Junnel, Cao Cao a lázadók üldözésére indult.

Eközben Liu Bei és két felesküdött testvére megérkeztek Yingchuanba. Azonnal megütötte a fülüket a csatazaj, s látták az égig felcsapó lángokat. Sietve elindultak a csatamező felé, de mire odaértek, a harc már elült. Felkeresték hát a császár két tábornokát, hogy tudósítsák őket Lu Zhi szándékairól.

– Zhang Liang és Zhang Bao haderejét csaknem teljesen felmorzsoltuk – mondták a tábornokok. – Ők a seregük maradékával most bizonyosan Guangzong felé masíroznak, hogy csatlakozzanak Zhang Juéhoz. Jobban teszitek, ha siettek

vissza Lu Zhihez; neki most nagyobb szüksége van a segítségetekre!

A fivérek így megfordították lovukat, s ismét útra keltek. Félúton járhattak, amikor megpillantottak egy csapat katonát, akik egy rácsos kordéban gubbasztó foglyot kísértek. Amikor odaértek, nagy meglepetésükre kiderült, hogy a rab nem más, mint maga Lu Zhi. Liu Bei leugrott lováról, hogy megtudakolja, mi történt. Lu Zhi ekképpen felelt: – Már körülzártam Zhang Jue csapatait, s bizonytalannal meg is futamítottam volna őket, amikor a vezér valamilyen boszorkányos praktikához folyamodott, s kiragadta kezemből a biztos győzelmet. A császár kiküldött egy eunuchot, hogy vizsgálja ki kudarcom okát. Az az alávaló hivatalnok elvárta volna, hogy megvesztegessen. Elmondtam neki, hogy már a katonáim napi betevő falatját sem tudom biztosítani. Ám hiába magyarázkodtam, hogy ilyen körülmények között mégis honnan keríthetnék neki gazdag ajándékot, mégis megorrolt rám, s azt jelentette a császárnak, hogy meglapultam a védműveim mögött, gyáván kitértem az ütközet elől, sőt, még az embereim harci kedvét is lelohasztottam. A császár nagy haragra gerjedt, megparancsolta, hogy szállítsanak a fővárosba, ahol majd bíróság elé állítanak. A seregem parancsnokságát egy Dong Zhuo nevű férfiú vette át, aki a palotaőrség parancsnokaként szolgált addig.

Zhang Fei e hírek hallatán igencsak feldühödött. Már épp emelte volna roppant Kígyólánzsáját, hogy felnyársalja vele a kísérő katonákat, s kiszabadítsa Lu Zhit, amikor Első Fivére megállította.

– Az udvar a megfelelő módon fog eljárni – csitította Zhang Feit. – Nem szabad hebehurgyán cselekedned! – A rabszállító menet így békében folytathatta útját a főváros felé.

Mivel nem látták értelmét, hogy tovább folytassák útjukat, Guan Yu felvetette, hogy térjenek vissza szülővárosukba. Liu Bei egyetértett vele. A fivérek megindultak a hazavezető úton, észak felé. Még két napja sem lovagoltak, amikor az út menti dombok mögül csatazajt hallottak. Sebtében felkaptattak egy bucka tetejére, ahonnan jól látták, ahogyan a császári csapatok vereséget szenvednek, és megfutamodnak. Seregnyi sárgaturbános üldözte őket, csak úgy özönlöttek mindenfelől. Zászlóikon messziről olvashatóan ott virítottak az öles írásjegyek: „Az Ég Tábornoka”.

– Ez bizony Zhang Jue! – kiáltott fel Liu Bei. – Rohanjuk le most rögtön!

A fivérek embereikkel egyetemben vágóra fogták a lovakat, hogy mihamarabb bele vessék magukat a csata forratába. Zhang Jue addigra szétszórta Dong Zhuo csapatait, s már épp a végső csapást akarta rámérni, könyörtelenül üldözve a visszavonuló ellenséget, amikor a három fivér és katonáik rárontottak seregére. Teljesen szétzilálták a lázadók sorait, legalább ötven *li* távolságra visszavetve őket. A fivérek így mentették meg Dong Zhuo életét, majd visszakísérték a hadvezért a táborába.

– Hát ti milyen rangban szolgáltok? – kérdezte tőlük Dong Zhuo, amikor végre szóra méltatta őket.

– Nincs tisztis rangunk – felelte Liu Bei. Mire a vert hadvezér megvetően végigmérte és fitymálva elhessegette őket. Liu Bei

szó nélkül lépett ki a sátorból, de Zhang Fei fortyogott dühében.

– Az imént mentettük meg ennek a nyomorultnak az irháját véres küzdelemben – fakadt ki –, ő meg ilyen kurtán-furcsán bánik el velünk! Fivéremeim, bizony mondom, csak a vére látványával csillapodhat a dühöm!

Utolsó szavaival együtt előhúzta a kardját, s már rontott volna be a sátorba, hogy levágja Dong Zhuót, aki így megsértette.

*A rangkórság ősi nyavalya,
sok ember szemét elvakítja.
Zhang Fei áldást hozna a világra,
ha minden hálátlant levágna.*

A következő fejezetből kiderül, hogy vajon kiontja-e Dong Zhuo vérét a vitéz Zhang Fei, vagy sem.

{1} Kb. i. e. 1046 – i. e. 256.

{2} I. e. 221 – i. e. 206.

{3} A rangok és mértékegységek összefoglaló táblázatai a könyv végén találhatóak.

{4} Egyes értelmezések szerint a kígyó a Fehér Császár fia volt, a Nyugat Istene, akit vallásos tisztelet övezett a szintén nyugaton fekvő Qinben.

{5} A Keleti Han-dinasztia alapítója (ur. i. e. 6 – i. sz. 57), aki helyreállította a Hanok uralmát, miután győzelmet aratott a trónbitorló Wang Mang (ur. i. sz. 8–23) felett.

{6} Wei, Shu (Han) és Wu királyságra, amelyek i. sz. 220–280 között álltak fenn.

{7} A kínai császárok a trónra lépésükkor kihirdették, hogy milyen uralkodási korszak veszi kezdetét. A *nianhao* általában két szótagból állt, s valamilyen szerencsés, pozitív jelentést hordozott. Később a császár, ha úgy érezte szükségét, tetszése szerint hirdethetett új korszakot más néven. A Han-házi Wu császár (ur. i. e. 141–87) hosszú országlása során nem kevesebb mint 11 ilyen korszakot vezetett be. Fenti *nianhao* 168-tól 172-ig tartott.

{8} *Xiucui*, a hagyományos kínai háromfokozatú vizsgarendszer legalacsonyabb rangja.

{9} *Taiping jing*, taoista klasszikus mű.

{10} I. sz. 184.

{11} A kék hagyományosan a Han-dinasztia színe volt, míg a sárgát Zhang Juével azonosították.

{12} Kínában az időt hatvanéves ciklusokra osztották, ezen belül minden év elnevezése egy bizonyos Égi Törzs és egy Földi Ág kombinációjából alakul ki. Ez a két írásjegy az Égi Törzsek és a Földi Ágak két legelső szimbóluma, így az valami újnak a kezdetét jelképezi.

{13} Abban az időszakban a Han Birodalomban nyolc tartományt, azaz *zhou* alakítottak ki: Qing, You, Xu, Ji, Jing, Yang, Yan és Yu. A tartományi székhelyek neve rendszerint megegyezett a tartomány nevével.

{14} Ur. i. e. 157–141.

{15} Az eredeti szövegben az egyes szereplők adott nevei (*zi*) is ott szerepelnek. Zhang Fei esetében ez Yide. Mivel a regénynek több száz szereplője van, a felesleges névhalmozás elkerülése és az olvashatósság megkönnyítése érdekében, eltekintettünk attól, hogy az adott neveket is átemeljük a magyar szövegbe. Ettől csak akkor tekintettünk el, ha az adott név elhagyása alapjaiban változtatná meg a szöveg értelmét, vagy értelemzavaró lenne.